

ΕΝΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΥΓΑΣ

ΨΥΧΑΡΗΣ ΚΑΙ ΣΟΥΡΗΣ

‘Η άρχη τής γλωσσολογίας. Μιά έμμετρη κριτική για τόν ‘Ταξείδι μου’. ‘Η γλώσσα του ‘Ρωμηού’. ‘Ο Ψυχάρης για τόν Σουρή. ‘Ο Σουρής ποιητής δέν είνε ! Μιά σκηνη στό Βιβλιοπωλείο τής ‘Εστίας’. Ένα καυτικό διάστιχο του Σουρή. Τί είνε σέ μιν συνέντευξή του μέ τόν Ψυχάρη. ‘Ανθρώπος για δέσιμο, κλπ., κλπ.

‘Ο Γιάννης Ψυχάρης—δ άρχηγός του Δημοτικισμού που πέθανε την περασμένη βδομάδα στο Παρίσι—και ο Γ. Σουρής, δ περιφημος ποιητής του ‘Ρωμηού’ δέν ήταν καθόλου φίλοι. Και άξίζει να διηγηθούμε έδω τόν Ιστορικό καυά τους που γίνθηκε στό 1905 και συντάραξε τόν νοεολογικών φιλολογικών τέλμα.

Τήν εποχή εκείνη ο Ψυχάρης δημοσιεύσε κάπου μιά έκτενή κριτική μελέτη για τόν Σουρή. ‘Η μελέτη εκείνη έκανε μεγάλη έντύπωση στους φιλολογικούς μας κύκλους. ‘Ο Ψυχάρης έκρινε πολύ μονομερώς τόν Σουρή. Νά μερικά χαρακτηριστικά άποσπάσματα.

‘Ένοχος δ Σουρής δέν είνε για δσα κακά, στραβά και μπόσικα γίνονται κάθε μέρα στην ‘Ελλάδα, δέ φταίει για τή σάλλα τή γενική, για τόν μούδιασμα τής ‘Εθνικής ψυχής. Μά τά φωτογραφεί τόσο χαρομένα και φανατικά, που ο καθένας κολακεύεται μέ τήν όμορφη τή φωτογραφία που τόν παρασταίνει, και δέν τόν παρασταίνει τή αλήθεια, επειδή πρώτος άφτός δέν τή βλέπει, επειδή ο Σουρής είνε κείνο που είνε χαρομένος να τόν πάρη ο νους του χαμπαρι, άπαράλλαχτα σάν τόν όγλο, που είνε όγλος και δέν τόν νοιώθει.

‘Τό πιο άπιστευτο, τόν πιο παράδειο, τόν πιο περίεργο, τόν πιο κομικό, ή άσ θέτε, και τόν πιο τραγικό είνε που όσο εθνικός ποιητής κ’ άν προκηρύχτηκε κ’ άν ψηφίστηκε, κ’ άν προβρίσθηκε ο Σουρής, ναί, τόν πιο άξιοθαύμαστο, και θά συμφωνήσετε μαζί μου ότι δό ζεστότε, τόν μοναδικό είνε που ο Σουρής δέ διαβάεται ! Δέ διαβάεται ο Σουρής διαβάεται ο ‘Ρωμηός’. Διαβάεται ο ‘Ρωμηός’ τήν ήμέρα που βγαίνει και που τόν άγοράζουν. Τς άκόλουθες βδομάδες δ ‘Ρωμηός’ πάει γάθικη, τελειώσε, σβύστηκε, κανεις δέν τόν ξέρει. Δηλαδή, διαβάεται ο Σουρής όπως διαβάεται ο ημερολογόγράφος’ δέ διαβάεται όπως διαβάεται ο ποιητής.

‘Ο Σουρής ποιητής δέν είνε. Κάνει στίχους από ποιηση δέν νοιώθει... Μονότονος και πολύόχορος. ‘Η στίβα όμως παντού λείπει. Τό γέλιο του Σουρή ή όρίζοντα δέν έχει και δέ που ξανόγει. Λοιπόν τόν χωράτο του, άν τόν ζετάσες στην οδοία του, δέν φαιίνεται πρώτης τάξης, φαιίνεται μάλλον παρακατανής. Κολής ποιότητος δέν είνε. Μά έχει και τήν πρωτοτυπία του, γιατί καθόλου δέ σκοπεύει να τόν άδικήσουμε τόν άνθρωπο. Τό γέλιο, τόν χωράτο, ίδιο τόν πνεύμα του Σουρή, στέκουμε στη ρίμα, να ήμιαστορία του κ’ αλήθεια πρέπει σ’άφο τώ φουρή μίστορης ! Σε κανενός στίχους δέν είνε ποτέ μου ρίμα τόσο άπροσμηνη και τόσο πλούσια...

‘Σά ναίνε ρίμα όλος ο Σουρής. Κι’ αλήθεια, κάποτε τρομάζει, λές μπρος ή ρίμα δέν τώ άρνεο θέσ στό τού του για καμιά άλλη σκέψη. Πολύ, μά πολύ περίεργο, είνε που ο Σουρής μέ τά μάτια του ίδε ν’ άκολουθήσουνε στην ‘Ελλάδα κάμποσα σκουβιά, σημαντικά, τραγικά μάλιστα, τά είνε, να ταραζούνε ή τωλάχιστο να συγκινήσουνε τόν Έθνος. Γιωματή από τέτοια ή εποχή μας : ρουσοτουρκικός, ελληνουτουρκικός πόλεμος, Κρητική άφρονομία, γλωσσικό ζήτημα, φοιτητικό για τόν Βαγγέλιο, μακεδονικά, ότι θέλες. Μπορεί ως τόσο να πη κανεις πως τίποτις άπ’άφο ο Σουρής δέν κατάλαβε. Ως ένα βαθμό πάει παρέκει άδύνατο δέν καταλαβαίνει που δέν καταλαβαίνει. Ζαλιζεται, σκοτιζεται, τά σαστίει, πελαγώνει να καταλάβη, δέν υπάρχει τρόπος.

‘Παράξενο μοιάζει σάν τόν λέμε, μά ο Σουρής πάλωσε. ‘Ητανε καρός όπου κανενός δέν τόν περνούσε να βγάλη ρώτημα για τήν τέχνη, για τήν ύπεροχή του Σουρή. Τό ξέρω πως δοξάζεται πάντοτε από τόν όγλο, γιατί στόν όγλο άφρόντε να καταλάβουνε όσα κατάλαβε και προκήρυξε πρώτα μά λιγοστά μανάη. Μά και τά γράμματα έχουνε άριστοκρατία δική τους. Ξυπνούνε κυραφά οι νούδες και φωτίζονται. Στην ‘Ελλάδα γλήγορα έννοούνε, άν και δέ φαίνεται. Οι νέοι κάθε μέρα κόσμουσ καινούριους χαϊρετούνε. ‘Ο ‘Ηλιος άνατέλνει.

‘Η ‘Αγγλία έχει τόν Κίπλινγκ. ‘Η Γαλλία τόν ‘Ανατόλ Φράνς. ‘Η Γερμανία τόν Σούντερμαν. ‘Η Νορβηγία τόν ‘Ιπσεν. ‘Η ‘Ιταλία τόν ‘Αννουάτσι, και ή Ρωσία τόν Τολστόη. ‘Εμεις έχουμε τόν Βικέλα, τόν Σουρή και τόν Χατζιδάκη.

‘Τόσο ήθελα να πώ. Τίποτις άλλο’. Αυτό έγραψε τότε ο Ψυχάρης, μέ τήν γνωστή του γλώσσα και όδογραφία : ‘Νούδες είνε ο πλάθυντικός σου... νου’, και ‘Ιπσεν. ‘Ας δούμε τώρα πως άπάντησε ο Σουρής...

‘Υστερ’ από λίγες μέρες ένας συντάκτης τής έφημερίδος ‘Αθήνα’ έπήρε συνέντευξη μέ τόν ποιητή του ‘Ρωμηού’. Και ο Σουρής είπε : ‘άκούουθα :

— Είδες ; είνε τή μου καταμαρτυρεί ο Γιάννης δ Ψυχάρης ; Μά ο εύλογημένος δέν λέγει και τίποτε καινούριο, τίποτε που να μη τούχει ξαναπει. Τα ίδια γράφει τώρα είνε τόν γράμμα του ότι έγραψεν άλλοτε είνε ένα γαλλικό βιβλίο του ‘Γύρω από τήν ‘Ελλάδα’ τόν όποτον έγραψεν είνε τήν γλώσσασ αυτήν, τόν καιρόν φαινόται που έπίεστη ότι κανεις δέν καταλάμβανε τήν δίδην ‘Ελληνικήν γλώσσασ που έγραψε : Και ξέρεις γιατί μου άραδιάζει όλ’ αυτά τά ξαναμαστήματα ; ‘Ακουσε λοιπόν, φίλε μου, να ιδής τή θά πη γαμήλα ! ‘Ο Ψυχάρης, άνθρωπος ο όποιος, άφου προσπάθησε από και να γίνη μεγάλος και τρανός, και είνε ότι δέν κατόρθωνε τίποτε, άπεράσιος να δημιουργήση, καθώς θά γυροζήση, μιάν ιδιαίτεράν γλώσσασ, τήν όποιαν ήθέλησε να επιβάλλη είνε τόν ‘Ελληνικόν δημόσιον. Τότε μου έστειλε τόν ‘Ταξείδι μου’ βιβλίον γραμμένον είνε τήν ιδιόρρυθμον αυτήν γλώσσασ. ‘Εννοεί, τότε έγω δέν τόν έννοώ, ούτε ήξευρα που κρατά ή σκουβία του, άν και μου είχαν ειπή για τόν φέσι του Σιδρ Νικολή, τού πατέρα του, ο όποιος κατοικούσε στην Κωνσταντινούπολι. ‘Αμέσως έγραφα είνε τόν ‘Ρωμηόν’ ότι θά έγραφε κάθε άνθρωπος που έχει δύο δραμίων μυαλά. Αυτό τόν έπειράσε. Τόν έκαμε Τούρκο, ‘Εβραίο, ξέρω κ’ έγω τί τόν έκανε ! Τό λοιπόν άμα ήλθεν είνε τήν ‘Ελλάδα εξήγησε να μέ γυροζήση.

— ‘Οχ ! άδελφέ, είνε στόν Κασδόνη που ήθελε να μου τόν σαστήση. Τι να τόν κάμω ;

— Μιά άλλη ήμέρα όμως δέν άπέφυγα τήν γνωμομίαν. Τότε συζυμάσαμε στό Βιβλιοπωλείο τής ‘Εστίας’ δη ή παλιοφάρα ή φιλολογική. Μιάν ήμέρα μπαίνο μέσα και άφου έχαιρετισθήκαμε μέ τόν Κασδόνη, τόν Δροσίνη, τόν Παλαμά, τόν Καρχαρίτσα και άλλους φίλους, βλεπω έφαγα έναν άνθρωπο γυρισμένο προς τάς βιβλιοθήκας. Τόν κυτάζω, και παρατηρώ πως έφορούσε είνε τήν μέση ένα ζουναρί, ξέρεις, από κείνα που έφορούσαν τότε. ‘Εφορούσε και και ακαρπινικά. Αυτός ήταν... ‘Ηξερε ο Ψυχάρης, τί έσκεπτόμουν για τήν φιλολογική του άξια και ιδίως για τή γλωσσική. Αυτός όμως τόν φίλο μου έκανε και έπέμεινε ο άθεόφορος στην ιδέα του. Μιά μέρα που μου έλεγε πως ή γλώσσα του ‘Ρωμηού’ δέν είνε αληθινή και ότι αληθινή είνε ή δική του, προσάθησα να τού χώσω στό κεφάλι ότι ο λαός είνε ο μεγαλειότερος φιλόσοφος, όπως λέγει και ο ‘Αριστοτέλης, και ότι δέν θά χωνέψη ποτέ μία γλώσσα τήν όποιαν δέν όμιλει. Αυτός όμως που να καταλάβη τέτοια πράγματα, καρφωμένος καθώς ήτο στην ιδέα του. Τέλος πάντων ο Ψυχάρης έφυγε. ‘Επήγε είνε τόν Παρίσι και γράφει κείνο τόν βιβλίον ‘Γύρω από τήν ‘Ελλάδα’, όπου, έννοεις μέ σκολοβρίζει, μέ καθαιρεί, μέ κάνει τέλος πάντων σκουβίδι.

— Αυτό λοιπόν τά προηγουμένα έχει μαζί μου ο μοσιού Πισκαρίς, και τά ώρα, ξαναμαστίζω τά ίδια είνε τόν γράμμα του.

— Ποία όμως ή γνώμη σας διά τόν Ψυχάρη, κ. Σουρή ; έρωτά ο δημοσιογράφος.

— Να σου ειπώ, άπαντά ο Σουρής, ότι είνε άλλοτε σέ μία έμμετρη συνέντευξη που έδωκα είνε μιάν έφημερίδα για τους προκημένους τους λογίους μας, και τόν όποτον έληφμόνηνα να σου ειπώ προηγουμένως ότι είνε φορικός τόν Ψυχάρη περισσότερο από κάθε τί. Με είχαν τότε ερωτήσει :

— ‘Δμ’ ο Γιάννης δ Ψυχάρης ;
Και άπάντησα :
— ‘Κάθω δέν μπορείς να πάρης !’
Αυτό τόν έδαμόνησε... Μά μήπως είνε άδικο, άδελφέ ; Φαντάσου ότι για να κάμω τή γλώσσα του επήγαίνε στά νησιά κ’ έμάζανε από τους χωριάτες όλες τής λέξεις που δέν ήξερε. Αί, δέν είνε για δέσιμο, αυτός ο άνθρωπος ;

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Η ΕΥΓΕΝΟΥΛΑ ΚΙ' Ο ΧΑΡΟΣ

'Η Ευγενοῦλα ἡ ὄμορφη κ' ἡ μικροπανταρμένη, πάντα πανιώντα κ' ἔλεγε πως χάρο δὲν φεβταί, γιατί' ἔχει τοὺς ἐννιά ἀδερφούς κ' δεκογὼτα θιάφελια, γιατί' εἶν' τὰ σαῖτα τῆς ψηλά, κ' ἄντρας τῆς πολλήκαρη. Κι' ὁ χάρος κάπου τάκουσε, κάποιο ποῦτὶ τὸν τόπλε, μικρὸ φειδάκι γίνηκε καὶ μιά μικρὴ ὄχια, ἐπῆγε καὶ τὴ δάγκασε μεσ' τὸ δεξί τῆς χέρι, στ' ὀλόμνωρ τῆς δάχτυλο, ποῦχε τὴν ἀραβῶνα, στὸ δάχτυλο ποῦ ἦτανε τ' ὄρωρ τὸ δαχτυλίδι· ῥίχνη καὶ τὴ σαῖτα του καὶ τῆνε σαῖτεῦλε.

—Μάνα ἡ καρδιά μου μὲ ποτεῖ, μανίσα μ' τὸ κ' ραλί, μάννα μ' ἐγὼ σ' ἀρίνω γιά, καὶ ντίσε με σά νύφη, Κι' ὄντας θὲ νάρῃ ὁ Κωσταντῆς νὰ μὴ τὸνε πικρόνης· Νὰ καὶ ὁ Κώστας ποῦχεται στους κάμπους καρβάλλοης, μὲ τετρακόσια φλάμπουρα, μ' ἐξήντη δύο παχινάδια.

—Κοντοσταθῆτε ἀρχοντες καὶ σεῖς καρβάλλοει, στοῦ πεθερῶ μου τὴν αὐλή πολλοὶ 'νε μαζωμένοι γιά ὁ πεθερῶ μου πέθανε, γιά ἡ πεθερῶ μου πάει, καὶ κείνο τὸ μικροτόνο ποῖχα ἀραβωνισαμένο...—

—Γειά σου, χαρὸν ποῦ γέροντα! —Καλώς τὸ παλληκάρι.

—Τὸ τ' εἶν' ἀγὸς ποῦ γίνεται μίσο τὰ πεθερικά μου, μίνα βουβάλια σφάζονται, μίνα θεριά μαλόνουν ;

—Μηδὲ βουβάλια σφάζονται μηδὲ θεριά μαλόνουν, ἡ Εὐγενοῦλα πέθανε καὶ σκούτους καὶ φονιάζον·

—Παρακαλῶ σε γέροντα νὰ ζήσουν τὰ παιδιά σου, φιάσετ' πλατὺ τὸ μνήμη τῆς, μακρὴ γιά δύο νομάτους, κ' ἀπ' τὴ δεξία το' τὴ μεριά ν' ἀρίσης παραθύρι, νὰ μπαινὴ ὁ ἥλιος τοῦ Μαγιορ, τ' Αὐγούστου το' φεγγαρί νὰ σκάνεται κ' ὁ Κωσταντῆς ν' ἀνάβῃ τὸ τοιμπούκι. Τὸν μάτρο του ἐβάρσε στοῦ πεθερῶ του π'άνει θάλακι παππάδων ψαλμοδιές, γρηές μυριολογίστερες.

—Κοντοσταθῆτε ἡλιμοδιές, γρηές μυριολογίστερες, νὰ μῶν νὰ δῶ τὴν Ευγενοῦ, νὰ τῆ(ην) ἀποχωρήτησω. Μαῖρορ μαγαῖρι ἐβγαλε καὶ στήν καρδιά τὸ βάνει, κ' ἐκίνησε τὸ αἶμα του σάν σγαλό ποτάμι !... Τούς ἴφραν καὶ τοὺς ἔθαφαν τοὺς δύο ἀράδ' ἀράδα, κ' ἀπάνω αὐτὸ κίβουρι τους δύο δέντρα φυτώσαν. Στόνα φυτώσανε λεμονιά καὶ στ' ἄλλο κυπαρίσι, Σιγογροῖς ἡ λεμονιά φίλας τὸ κυπαρίσι !... Κ' ἕνας διαβάτης διαβάνε πολὺ μακρὰ ἀπ' τὰ ξένα : —Γιὰ ἰδέε τὰ ἀγιόμπερα, τὰ λιγοστερημένα, σάν π' ἀγαπιώντανε ζωντανά, φιλιόνται πεθαμένα !...—

Στὸ «Ρωμῆ» τοῦ 1888 βρίσκεται μιά μακριὰ κριτικὴ τοῦ Σουρεῖ γιά τὸν Ψυχάρη. Εἶνε μίσηση σελίδα κ' ἔχει τὸν τίτλο : «Τὸ Φασουλὴ γεμίζει —Στὸν Κύριο Ψυχάρη». Ἴδου μερικὲς στροφές :

Δὲν εἰμπορῶ, παρὸν ντοννέ, τὴ γλώσσα σας νὰ νοιάσω
Κι' αὐτὰ θὰ πάθωμεν κ' ἐμεῖς ὡς Ἕλλητες ἀστοί,
Ἄν ἕνας λογιώτατος φυτώνη κάθε ἔτος
Μὲ ἰδικὸ του λεξιμὸ καὶ γλώσσα χραιστή,
Θὰ ξεφυρνίτῃ ὁ καθεὶς κ' μὴ μὴ δική του λέξι.
Καὶ τὸ μναλό μας εἰς αὐτὴ δὲν θὰ μπορεῖ ν' ἀντίξῃ.

Νομίζετε πῶς ἤρατε τὴν γλῶσσαν τὴν δημόδη,
Καὶ ἔλοι ἐσηκώσατε τὸν κόσμον εἰς τὸ πάθε.
'Αλλὰ ὀρκίζομαι κ' ἐγὼ εἰς τῆς Σινγὸς τὰ ρεῦμα
πῶς μ' ἔλα σας τὰ γράμματα καὶ μ' ἔλα σας τὸ πνεῦμα
'Εμδάστε, παρὸν ντοννέ, μὴ τρέπατε ἀπὸ νερό
κ' ἀτίκος τώρα χάνομε μαζὶ σας τὸν καιρὸ

Στὴ γλῶσσα ὁποῦ γράφετε ὁ κόσμος δὲν προσέχει
Κι' ἀφήσετε τὴν γλῶσσαν μας νὰ τρέχῃ ὅπως τρέχει
Σιγά-σιγά μὴ τὸν καιρὸ θὰ μορφωθῇ κ' ἐκείνη
Καὶ ἡ ἀργὰ ἡ γρήγορα γλῶσσα σωστὴ θὰ γίνῃ.
Δὲν πρέπει ὁ ἕλα του κανεὶς τὸ γρήγορο νὰ θέλῃ...
'Αγάλη-ἀγάλια γίνονται ἡ ἀγορεύειά με !

Ποῦ κυνηγὰ πολλοὺς λαγούς οὔτε ἕνα κἂν δὲν πιάνει,
Θερίζει ἀφθονο κορπὸ ὅποιος σιτῆν ὄρε σπένει,
'Η σκόλ' ἀπὸ τὴ βία τῆς σερβὰ κοντάβια νάνει,
Κι' οὐτ' ἕνας κοῦκος μοναχὰ τὴν ἀνοιξὶ δὲ φέρνει.
Θέλω καὶ ἄλλες νὰ σᾶς πῶ τοῦτᾶνες παροιμίας
'Αλλ' ἡ πατρις εὐρίσκεται εἰς ὄρας τριμυμίας.

Καὶ νῦν μεθ' ὀπολήφμεως διατελεῖ πολλῆς
**Πρὸς τονΨυ-
 [ἴδονν τὸν
 [κλεινὸν
 'Ο φίλος
 ΦΑΣΟΥΛΗΣ**

ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

‘Ο παπαγάλος τοῦ βασιλέως ‘Ερρίκου

‘Ο βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας ‘Ερρίκος Ζ' εἶχε ἕνα παπαγάλο, τὸν ὁποῖο ἐφύλαγε σ' ἕνα δωμάτιο τῶν ἀνακτόρων του, ποῦ ἔβλεπε πρὸς τὸν ποταμὸ Τάμεσι. ‘Ο παπαγάλος αὐτὸς ἔκουε ταχτικά τις συνομιλίες τῶν βασιζάρηδων καὶ τῶν ἐπιβατῶν καὶ εἶχε μάθει ἀμέτρητες φράσεις τὸν.

Μιά μέρα λοιπὸν, καθὼς ἔπαιε σκαρφαλωμένος τὸ παράθυρο, ἔβλεπε τὴν ἰσοροπία του κ' ἔπεσε στὸν ποταμὸ. Τότε, μόλις εἶδε πῶς ἐκινδύνει νὰ πνιγῇ, ἔβλεπε τίς φωνές :

—Μιά βάρκα ! Μιά βάρκα ! Εἰκοσι λίρες γιά μιά βάρκα !

Γιὰ καλὴ του τύχη τὸν ἀντέληφθη ἀπ' τὴν προκίμα ἕνας διαβάτης, ἔπεσε μέσα στὸ νερὸ καὶ τὸν ἔσωσε. Ἐμέσως τὸν παρουσάσε στὸ βασιλεῖα κ' ἀφοῦ τὸν διηγήθηκε τὴν ἐκινδύνου περιπέτεια του, τοῦ ζήτησε ὡς ἀμοιβὴ τίς εἰκοσι λίρες ποῦ τὸν ὑποσχέθηκε ὁ παπαγάλος. ‘Ο βασιλεὺς ὅμως ἀρνῆθηκε νὰ πληρώσῃ ἕνα τέτοιο ὑπερόγκο ποσὸν κ' ὁ πολίτης ἔξακολουθοῦσε νὰ ἐπιμένῃ. Ἄλλ' ἐνὸς σιζήτησαν γιὰ τὸν καθορισμὸ τῆς ἀμοιβῆς, ἀκούστηκε πάλιν ἡ φωνὴ τοῦ παπαγάλου, ὁ ὁποῖος φωνάζε τώρα :

—Λὸς τὸν δύο δεκάρες τοῦ κατεργάρη !...

Τὰ βρακίλ κ' ἐπέματα τῆς Ἀγγλίας

Τὸ βασιλὸν στέμμα τῆς Ἀγγλίας χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1838, ὅποτε κατασκευάσθη κατ' ἐπιτοχὴ τῆς βασιλείου Βικτωρίας. Τὸ στέμμα αὐτὸ ἀποτελεῖται ἀπὸ διαμάντια, μαργαριτάρια, ροσηνίνα, ζαφείρια καὶ σμαράγδια κολλημένα με χρυσὸ κ' ἀσημ. Τὸ κέντρον τοῦ εἶνε χωρισμένο ἀπὸ βρακίλ βελούδο καὶ στὰ ἄκρα περιβάλλεται ἀπὸ δέματα λευκῆς νυφίτσας, ἐπιτοχικός δὲ εἶνε ἐπιτοχόμενον με ἄσπρο μεταξωτὸ ἴφανη. Στὸ μερισμὸν μέρους τοῦ στέμματος εἶνε κολλημένα ἕνα περίομο ροσηνίνο, τὸ ὁποῖο στενεύεται ἀπὸ ἔδοξησε ἐπὶ τότε ὑπάρχοντα τῆς Οὐαλλίας ‘Εδουάρδο Γ' ὁ βασιλεὺς τῆς Καστίλιας Δοῦ Πέτρος, μετὰ τὴ μάχη τῆς Νάβερρας, κατὰ τὸ 1367. Τὸ ροσηνίνο αὐτὸ λεγεται ὅτι τὸ φοροῦσε στὸ χρόνον τοῦ κ' ὁ ‘Ερρίκος Ε' στὴ μάχη τῆς Ἀγινγκοῦτ κατὰ τὸ 1415. Ἡ περὶ τὴν αὐτὴ πέτρα εἶνε τρυπημένη κατὰ τὴν ἀνατολικὴ σινηθία, στήν ὅπῃ τῆς δὲ ὑπάρχει ἕνα ἄλλο μικρὸν ροσηνίνο. Γύρω ἀπὸ τὸ ροσηνίνο αὐτὸ εἶνε κολλημένα 75 διαμάντια, τὰ ὁποῖα σχηματίζουν με τὴν κατάταξί τους τὸ σῆμα τοῦ σταυροῦ. Ἐκτός αὐτοῦ τὸ στέμμα ἔχει κ' ἄλλους τρεῖς σταυροὺς, ἕνα στὸ πῶς μέρος καὶ δύο στὰ πλάγια. Ἐπίαν ἀπ' τοὺς σταυροὺς ἀπέκωνονται τέσσαρα τόξα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦνται ἀπὸ διαμάντια καὶ κολλῶνται κατὰ τὸ σῆμα με φύλλα δρυός. Ἐπίαν δὲ ἀπ' τὰ τόξα κρονονία τέσσαρα μεγάλα μαργαριτάρια σὲ σχῆμα ἑξάγωνα. Κάτω ἀπὸ κάθε μαργαριτάρη ὑπάρχει ἕνα ροδόχρου διαμάντι.

Ἡ κορώνη τοῦ στέμματος ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕνα μεγάλο ροσηνίνο καὶ 4 μικρότερα, ἕνα μεγάλο ζαφείρι καὶ 16 μικρότερα, 11 σμαράγδια, 1363 κοινεδικὰ διαμάντια, 1273 διαμάντια ροδόχρου, 147 ἐπίπεδα, 4 μαργαριτάρια μακρὰ σάν σταλιματιε νεροῦ καὶ 273 μεγαλίτερη. Μόλοντι ἡ ἀξία τοῦ στέμματος αὐτοῦ δὲν εἶνε ὑπολογισθὴ ἀκριβῶς, πιστεύεται ἐν τούτοις ὅτι εἶνε τὸ πολυτιμώτερο στέμμα τοῦ κόσμου. Τὸ στέμμα φυλάσσεται στὸν λεγόμενο Πύργο τοῦ Λονδίνου ἀπὸ ἰδιαιτέρου ἀξιοματικὸ καὶ μόνο σὲ ἐξαιρετικὰς περιστάσεις τὸ βγαίνει ἀπ' τὴ θέσι του. Ὅταν ὁ βασιλεὺς πρόκειται, κατὰ τὴν ἐσορξὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, νὰ ἐκφωνήσῃ τὸ λόγο του, ὁ λόρδος θαλαμηπόλος στέλνει ἰδιαιτέρου ἀπειταμένο γιά νὰ παραλάβῃ ἀπ' τὸν Πύργο τὸ στέμμα καὶ νὰ τὸ μεταφέρῃ στὴ Βουλὴ τῶν Λόρδων, μέσα σὲ ἰδιαιτέρου θάλωμο, ὅπου θὰ τὸ φορῆσῃ μαζὺ με τὴν ἐπίσημη στολή του ὁ βασιλεὺς.

ΕΒΡΑΪΚΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΤΟ ΧΟΙΡΙΝΟ ΚΡΕΑΣ

Ἡ Ἑβραϊκὴ θρησκεία ἀπαγορεύει, ὡς γνωστὸν, τοὺς ὀπαδοὺς τῆς νὰ τρώνε κρέας χοιρινὸ, γιατί θεωρεῖται ὡς ἀκάθαρτο. Μιά μέρα μαλώνουν δύο Ἑβραῖοι γιά κάποια ἐμπορικὴ διαφορά τους κ' ἦσαν ἔτοιμοι νὰ πιστοῦν στὰ χεῖρα.

—Θὰ με φᾶς, μορὲ σκίλε ! εἶπε σὲ μὴ στιγμὴ ὁ ἕνας.

—Μὴ φοβάσαι τέτοιο πρᾶγμα, ἀνάτηνος ἀμέσως ὁ ἄλλος. Σέρεις καλὰ ὅτι... μοῦ τὸ ἀπαγορεύει ἡ θρησκεία !...